

کارشناسان مطرح کردند:

کشاورزی سنتی عاملی تاثیرگذار در هدررفت آب

با مردم و عدم ارائه اطلاعات دقیق درباره شرایط منابع آبی کشور و برنامه‌های مدیریتی، باعث شده اعتماد عمومی کاهش یابد و مشارکت شهروندان در مدیریت بحران آب محدود شود. بنابراین اطلاع‌رسانی شفاف و واقع‌بینانه نخستین و ضروری‌ترین گام در مواجهه با بحران است که باید از سوی نهادهای مسئول به‌طور جدی دنبال شود.

علاوه بر این، فروزانفر تاکید کرد که نهادهای سیاستگذار باید رویکردی واقع‌گرا و مبتنی بر شواهد اتخاذ کنند و از تعارف کردن با بحران و استفاده از ادبیات انکارکننده اجتناب کنند. در غیراین صورت، استمرار این وضعیت می‌تواند پیامدهای غیرقابل جبرانی در اقتصاد و جامعه ایران به دنبال داشته باشد.

در نهایت، فروزانفر به ضرورت بازنگری فوری در سیاست‌های تخصیص آب و اتخاذ رویکردهای جامع و بین‌بخشی برای مدیریت منابع اشاره کرد تا بتوان از تشدید بحران جلوگیری کرد. به عقیده او تنها با اصلاح ساختارها و بهبود کارایی مصرف در همه بخش‌ها، به‌ویژه در کشاورزی و ارتقای اطلاع‌رسانی به مردم می‌توان چشم‌اندازی امیدوارکننده برای آینده منابع آبی کشور ترسیم کرد.

شکاف در تصمیم‌گیری‌های آبی

خسرو رفیعی، کارشناس حوزه منابع آب به شکاف بزرگ میان سیاستگذاران و واقعیت‌های میدانی بحران آب اشاره کرده و گفت: تصمیمات اتخاذ شده در سطوح کلان، اغلب بدون درک دقیق از شرایط محلی و پیامدهای بلندمدت اجرا می‌شوند. این شکاف باعث شده سیاست‌ها ناکارآمد و بعضاً متناقض باشند و نتوانند بحران آب را به درستی مدیریت کنند.

رفیعی گفت: نبود هماهنگی لازم میان دستگاه‌های متولی، نبود برنامه‌ریزی جامع و اطلاعات ناکافی از منابع آبی، چالش‌های پیش‌رو را پیچیده‌تر ساخته است. او معتقد است که تا زمانی که سیاستگذاران نتوانند ارتباط موثر و واقع‌بینانه‌ای با شرایط میدانی برقرار کنند و تصمیمات خود را بر اساس داده‌های علمی و مشارکت ذی‌نفعان تنظیم نکنند، حل مشکل آب کشور دور از دسترس باقی خواهد ماند.

از نگاه مردم

یکی از چالش‌های اساسی در مدیریت بحران آب کشور، فقدان اطلاع‌رسانی شفاف و

هدف آنها را کاهش چالش‌های تامین آب شرب و بهداشت عنوان کرده است. در این میان، توصیه به صرفه‌جویی بار دیگر در صدر نسخه‌های فوری قرار گرفته است. آن‌طور که مدیرعامل آبفا تصریح کرده، تابستان بدون چالش تنها با همراهی مردم در مصرف ممکن خواهد بود. با این حال، این پرسش برجااست که در نبود یک سامانه شفاف اطلاع‌رسانی و هشدار عمومی، مردم چگونه می‌توانند رفتار مصرف خود را با وضعیت منابع تطبیق دهند؟

تعارف با بحران

آرش فروزانفر، کارشناس حوزه مهندسی منابع آب بحران کنونی آب در ایران را نتیجه مجموعه‌ای از تصمیمات و سیاست‌های نادرست دانست که طی چند دهه گذشته انباشته شده‌اند و نمی‌توان آن را صرفاً به خشکسالی‌های کوتاه‌مدت یا کاهش بارندگی محدود کرد. او معتقد است که مشکلات فعلی نشأت گرفته از ضعف‌های ساختاری و نبود مدیریت یکپارچه منابع آب است که از دهه ۱۳۶۰ آغاز و تاکنون ادامه یافته است.

او با اشاره به «توسعه نامتوازن شبکه‌های انتقال آب در کشور»، «افزایش جمعیت بدون در نظر گرفتن ظرفیت منابع آبی» و «فقدان راهکارهای علمی برای تنظیم مصرف»، گفت: این عوامل باعث شده‌اند حتی در سال‌هایی که بارندگی‌ها نسبتاً نرمال بوده نیز کشور با کمبود شدید آب روبه‌رو شود. به این ترتیب، بحران آب صرفاً یک مساله محیط‌زیستی نیست بلکه ناشی از عملکرد ناصحیح سیاستگذاران و مدیریت ناهماهنگ منابع است. فروزانفر به اهمیت اصلاح الگوی مصرف در بخش‌های مختلف اشاره کرد و گفت: بدون تغییر در شیوه بهره‌برداری از منابع آب، به‌ویژه در بخش کشاورزی که سهم عمده‌ای از مصرف آب کشور را به خود اختصاص داده، نمی‌توان انتظار بهبود شرایط را داشت. به گفته این کارشناس، برنامه‌های بزرگ همچون انتقال آب یا ساخت آب‌شیرین‌کن‌ها بدون همراهی اصلاح مصرف و اولویت‌بندی دقیق تخصیص منابع، کارآیی لازم را نخواهند داشت و هزینه‌های اجتماعی و اقتصادی بحران را افزایش می‌دهند.

یکی از نکاتی که فروزانفر به آن پرداخت، فقدان شفافیت و اطلاع‌رسانی مناسب در حوزه آب بود. او بر این باور است که نبود ارتباط موثر

مدیرعامل شرکت آب منطقه‌ای تهران اخیراً اعلام کرده است که تهران امسال وارد پنجمین سال کم‌بارشی پیاپی شده و در چنین شرایطی، تنها ۱۴ درصد از ظرفیت مخازن سدهای این استان پر شده است. همچنین بنا بر گزارش هفتگی شاخص‌های آب و برق کشور که از سوی وزارت نیرو منتشر می‌شود، ورودی مخازن سدهای کشور از ابتدای سال آبی جاری (اول مهرماه) تا ۲۱ تیرماه، تنها ۲۲.۴۳ میلیارد مترمکعب بوده، در حالی که در مدت مشابه سال گذشته این رقم به ۳۹.۱۵ میلیارد مترمکعب رسیده بود. کاهش ۴۳ درصدی ورودی آب به سدها، شاخصی کم‌سابقه از شدت بحران آبی در کشور به شمار می‌رود.

ماجرای قطعی آب با افت فشار در شبکه شروع شد؛ ابتدا در طبقات اول و دوم برخی ساختمان‌ها، آب با فشار بسیار کم در دسترس قرار داشت اما در طبقات بالاتر آبی وجود نداشت. اندکی بعد، دامنه اختلال به استان‌های مختلف رسید. کاربران در فضای مجازی از قطعی‌های چندساعته در استان‌های اهواز، اصفهان، اراک، سمنان، البرز و دیگر مناطق خبر دادند. اندکی بعد نیز جنوب تهران درگیر قطعی‌های آب شد و اکنون در مرکز تهران نیز این قطعی‌ها به شکل بی‌برنامه و چندساعته دیده می‌شود. به عنوان نمونه، در محله فاطمی تهران قطعی‌های ۸ ساعته و در محله سنایی و سه‌رودی قطعی‌هایی تا ۶ ساعت در روز گزارش شده است. با این حال، آنچه بیش از همه نگران‌کننده است، شدت بحران در مناطق کم‌برخوردار است؛ مناطقی که قطعی آب در آنها شدیدتر، طولانی‌تر و با تناوب بیشتری رخ می‌دهد. در برخی از این مناطق، پس از گذشت ۱۲ ساعت قطعی، آب برای دو ساعت وصل شده و مجدداً قطع می‌شود؛ الگویی ناپایدار که زندگی عادی را با اختلال جدی مواجه کرده است.

بر اساس اعلام رسمی مدیرعامل شرکت مهندسی آب و فاضلاب کشور، ۲۲ استان و ۴۳ شهر با تنش آبی مواجه‌اند. هاشم امینی تاکید کرده بود که در برخی استان‌ها کاهش ۳۹ درصدی بارش‌ها ثبت شده و به‌ویژه در مناطقی که برای پنجمین سال با خشکسالی روبه‌رو هستند، منابع آب زیرزمینی به‌شدت تحلیل رفته است. او از تعریف ۱۶۰ پروژه برای مدیریت ناترازی ناشی از خشکسالی خبر داده و